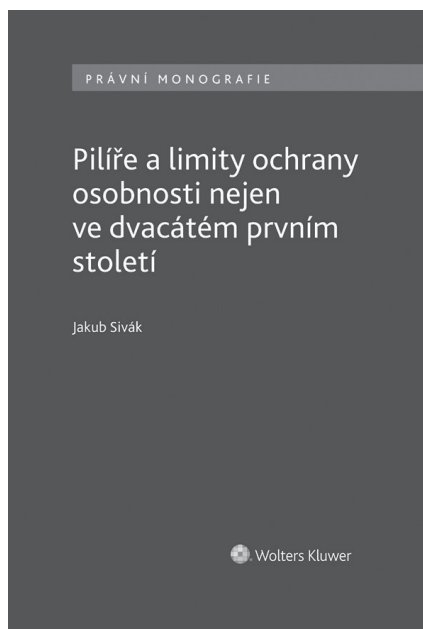

Pilíře a limity ochrany osobnosti nejen ve dvacátém prvním století

Jakub Sivák, Praha: Wolters Kluwer, 2023, 296 s. ISBN 978-80-7676-683-9

Recenzovaná publikace na autora, držitele ocenění Talent roku v rámci Právníka roku 2022 Jakuba Siváka díky své prvé promyšlené právněhistorické a právněfilosofické části nepřímou prozradí, že je absolventem Fakulty právnické ZČU v Plzni, na niž je těmto pomocným vědám právním v rámci výuky věnována zasloužená pozornost.

Autor sám v předmluvě uvádí, že dle jeho názoru „zpracování této publikace je oproti dosavadním dílům jednak velmi komplexní a jednak originální právě ve svém přístupu k tématům, kterým se právní věda nevěnuje, anebo věnuje sporadicky“. S tím lze do značné míry souhlasit.

V druhé části se Jakub Sivák po obecné části o předmětu ochrany osobnosti zabývá podrobně ochranou osobnosti v řadě situací, v nichž osobnost nutně potřebuje být ochraňována, a to v kybernetickém prostoru, při převzetí a držení člověka ve zdravotnickém ústavu a v zařízeních sociálních služeb bez jeho souhlasu, při ochraně osobnosti veřejně známých osob, při šikaně, při narušení schopnosti právně jednat a při diskriminaci. Do této části jsou pak připojeny podkapitoly o změně pohlaví člověka, nebinárních osobách a odlišnostech souvisejících s pohlavím člověka a o interrupci a eutanázii. Nechybí pak výklad o občanskoprávních a trestněprávních aspektech ochrany osobnosti a o přestupcích souvisejících s ochranou osobnosti.

Z uvedeného přehledu je patrné, že se mnohdy jedná o kontroverzní témata, k nimž se autor v řadě případů nebojí předestřít svůj vlastní názor. Ten nepředkládá kategoricky, ale se znalostí literatury a judikatury poté, kdy seznámí čtenáře s problematikou z více zorných úhlů.

Demonstrováno na příkladu eutanázie je patrné, že Jakub Sivák je spíše jejím odpůrcem, což dokumentuje mj. řečnickou otázkou, „zda je současná společnost natolik vyspělá, aby institut eutanázie nezneužívala, respektive zda je vyspělá natolik, aby možnému zneužití byla schopná zabránit“. Rovněž pokud jde o interrupci, podává svůj názor s tím, že „v žádném případě nechci právo na interrupci přehnaně obhajovat. Naopak z hlediska etiky se přičím mému přesvědčení. Na druhé straně to, že můj názor je jiný, nemůže vést k popření tohoto práva, které je ze své podstaty nutné považovat za přirozené“.

Oba příklady a citace svědčí o tom, že autor byl i generačně správně zařazen do kategorie Talent roku. Z prezentace jeho názorů je patrná pokora a vědomí, že jeho životní zkušenost se bude s přibývajícím věkem rozšiřovat a že předestřené názory se mohou vyvíjet, což je ostatně doklad o autorově životní modrosti. Je-li v předmluvě zmíněno výslovně, že kromě právníků z praxe je kniha určena studentům právnických fakult, pak lze dodat, že právě pro studenty je publikace psána jejich jazykem a v intencích jejich způsobu myšlení, čímž je daleko srozumitelnější, než až „převědecky“ vědecké konstitucionalistické texty či komentáře.

Třetí část knihy je věnována spíše teoretickým otázkám, a to poučení se z (předešlých) pochybení a odškodňování historických křivd, dále, co podle autorova názoru není součástí přirozených práv a úvahám de lege ferenda. Nelze přehlédnout, že hned v úvodu této části autor neopomněl citovat Santayanův výrok o tom, že „ti, kdo si nepamatují minulost, jsou odsouzeni k tomu, aby si ji zopakovali“, který citoval ostatně i Ústavní soud při posuzování ústavní konformity zákona č. 181/2007 Sb., o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek a o změně některých zákonů (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2008, sp. zn. Pl. ÚS 25/07, č. 160/2008 Sb.).

V třetí části se autor mnohdy opět spíše formou nastolených otázek se znalostí pro i proti vyjadřuje k tomu, co není dle jeho názoru součástí přirozených práv, a to podpora bezpráví, právo na dítě či problematika domácích porodů.

Lze uzavřít, že anotovaná publikace není určena k nastudování, ale k přemýšlení, dává řadu podnětů k diskusi a nevtíravě nabízí řešení, s nimiž jednotlivě ze subjektivního pohledu lze či nelze souhlasit, což dodává knize na zajímavosti a atraktivnosti. O jejím praktickém významu pro získání přehledu dosavadní argumentace k jednotlivým tématům nelze mít pochybnosti.

JUDr. PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.